Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија" бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11 и „Службен весник на Република Северна Македонија" 96/19 и 110/19), како и врз основа на член 22 и член 25 од Законот за средно образование („Службен весник на Република Македонија" бр. 44/1995, 24/1996, 34/1996, 35/1997, 82/1999, 29/2002, 40/2003, 42/2003, 67/2004, 55/2005, 113/2005, 35/2006, 30/2007, 49/2007, 81/2008, 92/2008, 33/2010, 116/2010, 156/2010, 18/2011, 42/2011, 51/2011, 6/2012, 100/2012, 24/2013, 41/2014, 116/2014, 135/2014, 10/2015, 98/2015, 145/2015, 30/2016, 127/2016, 67/2017 и 64/18) министерот за образование и наука донесе скратена наставна програма по наставниот предмет ***социологија за IV (четврта) година гимназиско образование за учебната 2020/2021 година.***

СКРАТЕНА НАСТАВНА ПРОГРАМА

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

СОЦИОЛОГИЈА

Септември 2020 година

IV година

ГИМНАЗИСКО ОБРАЗОВАНИЕ

1. Вовед

Скратената наставна програма по наставниот предмет ***социологија за IV (четврта) година гимназиско образование*** се базира на целите предвидени со наставната програма за наставниот предмет што редовно се реализира согласно утврдениот наставен план.

Со скратенета програма се утврдуваат определени теми и наставни единици што треба да се реализираат за 145 наставни денови, при што се запазува предвидениот неделен фонд на часови утврден во редовната програма, 3 час неделно, односно вкупно 87 часа.

Наставникот при планирањето и реализацијата на наставните единици од скратената програма се води од конкретните цели и дидактичките насоки во редовната наставна програма.

2. Преглед на теми и наставни единици

1. Современи макро-општествени процеси (7 часа)

Современото општество во историскиот континиум
Постисторија и крајот на историјата
Нациите и националните држави денес
Современото македонско општество: состојби и перспективи на развој

2. Современото општество, личноста и идентитетот (12 часа)

Општеството и индивидуалната свест
Социјално дејствување
Индивидуализирано општество
Интегрирање и репродукција на индивидуализираното општество
Заедништво и содружништво
Групниот идентитет и групната припадност во современите општества
Мултикултурно општество

3. **Граѓанственост и граѓански права и одговорности (11 часа)**

Човекот како граѓанин

Потекло и развој на идејата за човекови права
Демократијата и човековите права
Меѓународна димензија на човековите права
Човековите права како практика
Човековите права во Република Северна Македонија

4. Политика на човековите права (11 часа)

Демократизацијата во Република Северна Македонија
Избори и изборно однесување
Владеење на мнозинството и заштита на малцинството
Поделба на власта
Владеење на правото и правната држава
Јавност и јавно мислење. Јавен и приватен живот

5. Идеологијата во современите општества (9 часа)

Идеологијата како форма на општествена свест
Либерализам и неолиберализам
Социјализам и социјалдемократија
Конзерватизам и комунитаризам
Фундаментализам

Екуменизам

6. **Општествените конфликти денес (5 часа)**

Социјален конфликт
Внатреопштествени конфликти и меѓуопштествени конфликти
Насилство и ненасилство, тероризам и антитероризам

7. **Колективно дејствување и социјални движења (9 часа)**

Поим и видови колективно дејствување
Нови социјални движења: Поим и видови
Женските движења и феминизмот
Еколошки движења
Мировни движења

8. **Современо европско општество (9 часа)**

Социолошки поим за современото европско сеопштество
Реконструкција, помирување и интерација на европските земји по втората светска војна
Формирање на европската заедница.Социјални, економски и политички основи
Формирање на европската заедница.Социјални, економски и политички основи
Институции на ЕУ

9. Социологијата и промените во современото општество (3 часа)

Општествените промени и современото општество
Промените, државата и социологијата

10. Современи определби на социологијата (9 часа)

Социолошката теорија на Ентони Гиденс
Социолошката теорија на Пјер Бурдије
Социолошката теорија на Зигмунд Бауман
Социолошката теорија на Јирген хабермас
Современата социологија во Македонија

3. Дидактички препораки

Појдовна основа за реализација на скратената наставна програма по наставниот предмет ***социологија за IV (четврта) година гимназиско образование*** е редовната наставна програма, општите цели и конкретните цели од неа, соодветни на развојните карактеристики на учениците во гимназиското образование.

Наставниците по социологија своите планирања и подготовки за наставата треба да ги развиваат врз основа на целите по наставни теми и содржини кои се дадени во скратената наставна програма со соодветен избор на методи и активности во наставниот процес. Планирањето опфаќа задачи кои треба да се извршат во одредено време за остварување на поставените цели од редовната наставна програма, но и начините за контрола и проценка на постигнатите резултати. За реализација на целите (стекнување на знаења за одредени социолопки теми, развивање на интектуалните,

интерактивните и индивидуалните способности, тимската работа, градење и барање на сопствени ставови) задолжителна е употреба на современи интерактивни активности, методи и техники. Тоа овозможува стекнување знаења, развивање на критичкото мислење и креативноста кај учениците.

Скратената наставната програма по социологија може успешно да се реализира во наставата со примена на методи и активности за поттикнување на продлабочено учење со разбирање и расудување, кооперативност, работа во групи, како и со самостојно истражување и откривање на знаењето. Вреднувањето на учениците во напредокот на стекнувањето знаења, вештините, ставовите, потребно е да е планирано, постојано врз основа на принципите на формативното и сумативното оценување.

4.Норматив за наставен кадар

Скратената наставна програма ја реализира наставник согласно нормативот за наставен кадар даден во редовната наставна програма.

Скратената наставна програма по наставниот предмет ***социологија за IV (четврта) година гимназиско образование*** ја утврди

Рег.бр. 12-8424/79
16-09-2020 г.

Министер за образование и наука
Мила Царовска